

ihale imalâtlarının idarenin yazılı ve sözlü talimatları, onay yazıları, imalât öncesi ve sonrası kabul heyeti tespiti ve onaylama revize vaziyet planı ve revize projeler doğrultusunda yapıldığını, ancak sözleşme dışı iş olan bu kalemlerin ödenmediğini, idareden kaynaklı verilen süre uzatımı ve iş artışları nedeniyle fiyat farkı verilmesi gerektiği, kesin hesabın yapılmaması nedeniyle kesin hesabın mahkeme tarafından yapılması, ilave ve sözleşme dışı işler olan ilave iş ve

**imalâtların haksız yapılan
tenzilatın, haksız nesafet
kesintilerinin, gecikme
cezası ve teknik personel
cezası kesilmesi nedeniyle
hakedişlerden yapılan
tevkifatların, bakiye hakediş
bedellerinin fazlaya ilişkin
haklar saklı kalmak kaydıyla
şimdilik *TL'nin davalıdan
tahsiline karar verilmesi
talepli yargı kararı**

**ihale imalâtların idarenin
yazılı ve sözlü talimatları,
onay yazıları, imalât öncesi
ve sonrası kabul heyeti
tespiti ve onaylama revize**

vaziyet planı ve revize projeler doğrultusunda yapıldığını, ancak sözleşme dışı iş olan bu kalemlerin ödenmediğini, idareden kaynaklı verilen süre uzatımı ve iş artışları nedeniyle fiyat farkı verilmesi gerektiği, kesin hesabın yapılmaması nedeniyle kesin hesabın mahkeme tarafından yapılması, ilave ve sözleşme dışı işler olan ilave iş ve imalâtların haksız yapılan tenzilatın, haksız nesafet kesintilerinin, gecikme cezası ve teknik personel cezası kesilmesi nedeniyle

hakedişlerden yapılan tevkifatların, bakiye hakediş bedellerinin fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla şimdilik *TL'nin davalıdan tahsiline karar verilmesi talepli yargı kararı

15. Hukuk Dairesi

2019/3927 E. , 2020/1965 K.

“İçtihat Metni”

Mahkemesi :...Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesi

İlk Derece Mahkemesi :...5. Asliye Hukuk Hakimliği

Yukarıda tarih ve numarası yazılı olan Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesi'nce verilen kararın temyizen tetkiki davalı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereği konuşulup düşünüldü:

– K A R A R –

Dava, eser sözleşmesinden kaynaklanan alacak talebine ilişkin olup ilk derece mahkemesince davanın kabulüne dair verilen karara karşı davalı tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuş, görevli ve yetkili Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi'nin istinaf başvurusunun esastan reddine dair verilen karar, davalı tarafından temyiz edilmiştir.

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle HMK 355. maddedeki kamu düzenine aykırılık halleri resen gözetilmek üzere istinaf incelemesinin, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle

sınırlı olarak yapılacağı kuralına uygun biçimde inceleme yapıp bir isabetsizlik bulunmaksızın karar verilmiş olmasına, dava şartları, delillerin toplanması ve hukukun uygulanması bakımından da hükmün bozulmasını gerektirir bir neden bulunmamasına göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2-Davacı davasında, davalı idare ile aralarında 2.886,000 TL götürü bedel üzerinden imzalanan sözleşme ile Kahramanmaraş ili Gençlik Merkezi yapım işini üstlenip süresinde tamamladıklarını, ihaleye konu inşaat işleri dışında elektrik işleri ve mekanik işler imalâtı işlerini de üstlendiklerini, inşaat/yapım işinin sürdürüleceği projeler inşaat, elektrik ve makine işleri için ayrı ayrı hazırlandığını ve idareye sunulmuş onaylandığını, vaziyet plan değişikliği sonucu otopark alanının arttığını, spor salonu çatısına kedi yolu yapıldığını, bahçe giriş kapıları imalâtının ilave edildiğini, sözleşme ve ilk planda olmayan özürlü rampası çelik korkulukları, çevre duvarı sıva tamirâtı ve korkuluk boyalarının ilave iş olarak yapıldığını, ilave iş olarak ayrıca spor salonu çarpma bantları, trafo, "XPLE" kablo döşemesi, boya imalâtı yerine alüminyum dış cephe kaplaması imalâtları ve otomasyon sisteminin de

tamamlanarak teslim edildiğini, anılan imalâtların idarenin yazılı ve sözlü talimatları, onay yazıları, imalât öncesi ve sonrası kabul heyeti tespiti ve onaylama revize vaziyet planı ve revize projeler doğrultusunda yapıldığını, ancak sözleşme dışı iş olan bu kalemlerin ödenmediğini, idareden kaynaklı verilen süre uzatımı ve iş artışları nedeniyle fiyat farkı verilmesi gerektiği, kesin hesabın yapılmaması nedeniyle kesin hesabın mahkeme tarafından yapılması, ilave ve sözleşme dışı işler olan ilave iş ve imalâtların haksız yapılan tenzilatın, haksız nesafet kesintilerinin, gecikme cezası ve teknik personel cezası kesilmesi nedeniyle hakedişlerden yapılan tevkifatların, bakiye hakediş bedellerinin fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla şimdilik 30.000,00 TL'nin davalıdan tahsiline karar verilmesini istemiş, yargılama sırasında talebini ıslah ederek 221.768,16 TL'sına

çıkarmıştır.

Davalı savunmasında süre uzatımına idarenin sebep olmadığını, aksine kontrol firmasının yaptığı denetimlerde işin süresinde davacı firma tarafından bitirilemeyeceğinin tespit edildiğini, durumun davacı firmaya bildirildiğini, 25.04.2014 tarihli geçici kabul tutanağı ile geçici kabul işlemlerinin 11.03.2014 tarihi itibar tarihi alınmak suretiyle bitirildiğini son olarak 29.05.2015 kesin kabulün düzenlendiğini, davacının hakediş tutarlarına itiraz etmediği gibi ilave iş tutarlarını da aldığını, idarenin şayet yeni bir ilave iş veya değişiklik talep edecek ise bunu yazılı olarak ilgisine bildirmesi gerektiğini ancak Kahramanmaraş Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Genel Müdürlüğü alüminyum kaplama ve diğer tamiratlar için yapılması talimatı verilmediğini açıklayarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk derece mahkemesince; davacı tarafından her ne kadar revize plan ve projeler gereği sözleşme dışı işlere bağlı olarak süre uzatımı ve iş artışı nedeniyle fiyat farkı verilmesi için kesin hesap yapılması talep edilmiş ise de; geçici kabul tutanağı ve kesin kabul tutanaklarının davacı tarafından herhangi bir ihtirazi kayıt belirtilmeden imzalandığı gibi sözleşmenin 14.1. maddesinde yüklenicinin fiyat farkı talebinde bulunamayacağını belirtilmesi karşısında ihale kapsamı içerisinde yapılan işler nedeniyle fiyat farkı talebinde bulunamayacağı anlaşıldığından yeniden kesin hesap yapılması talebinin reddi ile alınan bilirkişi raporuna göre ihale kapsamı dışında kalan imalâtlar olarak belirlenen elektrik, inşaat, mekanik işler bedeli 221.768,16 TL'nin davalıdan tahsiline karar verilmiş, bu karara karşı davalı tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi tarafından istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Davacının talebi, sözleşme gereği üstlendiği işin yapımı sırasında davalı idare tarafından haksız yapıldığını iddia ettiği kesintilerin iadesi ve sözleşme dışında yaptığı imalâtların bedellerinin tahsili talebine ilişkin olup, mahkemece davacının işin kesin hesabının çıkarılmasına ilişkin

talebinin reddi ile bilirkişi kurulu tarafından sözleşme dışı imalât olarak belirlenen imalâtların bedeli üzerinden davanın kabulüne karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmemiştir.

Taraflar arasında düzenlenen sözleşmede yapılacak işin tanımı Kahramanmaraş İli Gençlik Merkezi Yapım İşleri olarak tanımlanmış olup, bedel 2.886.000,00 TL götürü bedel olarak kararlaştırılmıştır. Aynı sözleşmenin 8. maddesinde de Yapım İşleri Genel Şartnamesi sözleşmenin eki olarak sayılmıştır. Sözleşmenin eki olan Yapım İşleri Genel Şartnamesi 6100 sayılı HMK'nın 193. maddesine göre delil sözleşmesi niteliğinde olup mahkemelerce görevi gereği kendiliğinden gözetilmesi gerekir. Şartnamenin 21. ve 22. maddelerinde ise; varsa sözleşme dışı imalâtların bedellerinin hesaplanmasına ilişkin yöntem ve şartlar belirlenmiştir. Şartnamenin 21. maddesinde götürü bedelli işlerde sözleşme kapsamında kalması halinde %10 fazla imalâtın sözleşme fiyatlarıyla yaptırılacağı hükmü bulunmaktadır. Bu nedenle sözleşme dışı imalâtlar yönünden inceleme yapılırken sözleşmenin ilgili hükümleri ile şartname hükümlerinin dikkate alınması zorunludur. Yapılacak incelemede %10'u aşan imalâtın tespiti halinde ise bedelinin sözleşme ve işin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan TBK'nin 526 ve devamı maddeleri gereğince iş sahibi yararına olması koşuluyla yapıldığı yıl mahalli piyasa rayiçleriyle belirlenmesi gerekir.

Yargılama sırasında mahkemece alınan bilirkişi raporunda ise taraflar arasındaki sözleşmenin eki olan şartnameler ile taraflar arasındaki yazışmalar incelenmeksizin bedeli talep edilen imalâtların bedelleri Yapım İşleri Genel Şartnamesi 21. maddesinde belirlenen %10 fazla imalât kapsamında olup olmadığı incelenmemiş, yine şartnameye göre %10 kapsamında kalan imalâtların bedellerinin sözleşme fiyatlarıyla bunu da aşan kısımlar yönünden piyasa fiyatlarıyla değerlendirilmesi gerekirken tamamı piyasa fiyatlarıyla belirlendiğinden bu rapora göre karar verilmesi doğru olmamıştır.

Yapılması gereken iş; bilirkişilerden alınacak ek rapor ile sözleşme dışı imalâtların bedellerinin Yapım İşleri Genel

Şartnamesi'nin 21. maddesine göre yukarıda açıklanan esaslara göre hesaplatılarak sonucuna göre karar verilmesinden ibaret olup, eksik inceleme ile davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmamış bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda 1. bentte açıklanan nedenlerle davalının sair temyiz itirazlarının reddine, 2. bent uyarınca Bölge Adliye Mahkemesi kararının HMK'nın 371. maddesi gereğince BOZULMASINA, bozma kararı doğrultusunda yeniden karar verilmek üzere dosyanın 6100 sayılı HMK 373. madde hükümleri gözetilerek Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesi'ne, karardan bir örneğinin ise ilk derece mahkemesine gönderilmesine, 30.06.2020 gününde kesin olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.